ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วีรภัทร พั้วเบ้า*
โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ได้รับบทความ: 21 พฤษภาคม 2568 **ปรับปรุงแก้ไข:** 26 มิถุนายน 2568 **ตอบรับการตีพิมพ์:** 15 กรกฎาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 2. ศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์หลังเรียนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ และ 3. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 38 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ จำนวน 3 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 25 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และ 3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์, ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์, ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

* ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

The Effects of Historical Method–Based Instruction on Students' Ability to Analyze Causes and Consequences in the Context of Twenty-First-Century World Situations among Grade 12 Students

Weeraphat Phuabao*
LomSak Witthayakhom School

Received: May 21, 2025 **Revised:** June 26, 2025 **Accepted:** July 15, 2025

Abstract

The objectives of this study were to 1. compare students' learning achievement on the topic "Global Situations in the 21st Century" before and after instruction using the historical method, 2. examine students' ability to analyze historical causes and consequences after the instruction, and 3. investigate students' opinions toward learning management using the historical method. The sample consisted of 38 Grade 12 students from Class 6/3 at Lomsak Wittayakom School, selected through cluster sampling during the first semester of the 2024 academic year. The research instruments included five instructional plans, a 30-item learning achievement test, a three-item assessment of historical cause-and-consequence analytical ability, and a 25-item opinion questionnaire. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and dependent t-tests.

The findings revealed that 1. students' post-instruction learning achievement on "Global Situations in the 21st Century" was significantly higher than their pre-instruction scores at the .05 level of statistical significance, 2. students' ability to analyze historical causes and consequences after instruction using the historical method was at a satisfactory level, and 3. students' overall opinions toward learning management using the historical method were at the highest level.

Keywords: Historical Method-Based Learning Management, Analytical Ability of Historical Causes and Consequences, Students' Opinions toward Historical Method-Based Learning Management

* Teacher in the Social Studies, Religion, and Culture Learning Area at Lomsak Wittayakom School, Lom Sak District, Phetchabun Province

บทนำ

ประวัติศาสตร์มีความสำคัญและเป็นรากฐานในศาสตร์สาขาอื่น ๆ เพราะประวัติศาสตร์ จะให้ข้อมูลที่อาจเป็นข้อผิดพลาดในอดีต ซึ่งเราจะต้องนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และทักษะในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาจนสามารถนำไปใช้กับการทำงานและการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ Hill (1953) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจที่ถูกต้องและการแสดงออกอย่างมั่นคงของผู้เรียน อีกทั้งยังเสริมสร้างทักษะในการแยกแยะสาระสำคัญออกจากสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน ประวัติศาสตร์จึงเปรียบเสมือนบทเรียนที่มีคุณค่า ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ วิชาประวัติศาสตร์ยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลจากอดีตซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนการวางแผนและคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

สาระประวัติศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ศึกษาเนื้อหาประวัติศาสตร์โลกเช่นเดียวกับระบบการศึกษาของนานาประเทศ โดยเนื้อหาดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่อารยธรรมโบราณ ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก ยุคกลาง เหตุการณ์สำคัญในยุคแห่งการปฏิวัติ วิทยาการสมัยใหม่ ยุคจักรวรรดินิยม และประวัติศาสตร์โลกในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ถึง 21 ทั้งนี้ นักเรียนจำเป็นต้องพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์เหล่านั้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554) การคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับสาเหตุและผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จึงเป็นแกนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิวัฒนาการของมนุษยชาติในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังตระหนักถึงความสำคัญและสามารถประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยได้อย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการศึกษาทางประวัติศาสตร์ หรือวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นแนวทางสำคัญในการแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตโดยมุ่งเน้นการสะท้อนข้อเท็จจริงให้ถูกต้องมากที่สุด (วงเดือน นาราสัจจ์, 2550) กระบวนการนี้ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญเริ่มจากการกำหนดประเด็นหรือข้อสมมติฐานโดยผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาสาระของบทเรียนและฝึกคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อให้สามารถระบุปัญหาได้อย่างชัดเจนและคาดการณ์คำตอบในรูปของสมมติฐาน ต่อมาคือการรวบรวมหลักฐานจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิซึ่งผู้สอนจะให้คำแนะนำในกระบวนการค้นคว้า จากนั้นผู้เรียนจะวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของข้อมูลโดยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์ทั้งภายนอกและภายใน ก่อนนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์มาตีความและสังเคราะห์ข้อเท็จจริงในอดีตเพื่อสร้างความเชื่อมโยงและอธิบายประเด็นปัญหาที่ตั้งไว้ สุดท้ายคือ การนำเสนอข้อมูลโดยจัดระเบียบข้อเท็จจริงที่ค้นคว้ามาให้มีลำดับ น่าสนใจ มีความต่อเนื่อง และอ้างอิงหลักฐานอย่างเป็นระบบ ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่ผลงานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและเชื่อถือได้ (ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล และคณะ, 2543; สุคนธ์ สินธพานนท์, 2550) นอกจากนี้วิธีการทางประวัติศาสตร์ยังทำให้ผู้ที่ศึกษาเกิดประสบการณ์และทักษะในการคิดวิเคราะห์โดยเฉพาะการค้นหาสาเหตุที่อาจอธิบายได้ว่าทำไมเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

จึงเกิดขึ้น การบ่งชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์บางเหตุการณ์อาจมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลต่อกันและกัน อาจเป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดการวิวัฒนาการจากอดีตมาสู่ปัจจุบันได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่สมบูรณ์มีความหมายและมีอำนาจกระตุ้นความรู้สึกนึกคิด สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาศาสตร์แขนงอื่น รวมทั้งการทำงานและการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งคุณสมบัตินี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาคุณภาพประชากรในสังคมที่เจริญก้าวหน้า (วงเดือน นาราสัจจ์, 2550, เตช บุนนาค, 2518)

การวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์เป็นความสามารถหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในแนวคิดหลักของการคิดทางประวัติศาสตร์ ถูกพัฒนาขึ้นโดย Sexias & Morton (2013) ซึ่งการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ที่สำคัญที่ช่วยให้นักประวัติศาสตร์อธิบายว่าทำไมสิ่งต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การทำความเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ เงื่อนไขและผู้คนมีความสำคัญต่อการตีความข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์และช่วยทำความเข้าใจเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อน ซึ่งความเข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์ต้องคำนึงถึงข้อมูลหลักฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้าใจและการอธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างสาเหตุและผลสืบเนื่องในการสร้างคำอธิบายถึงข้อพิสูจน์สาเหตุและผลสืบเนื่องที่ได้จากแหล่งข้อมูลหลักฐานจากการตีความหลักฐานชั้นต้นและชั้นรองได้ในการอธิบายที่หลากหลาย แม้ในเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว (ศศิพัชร จำปา, 2558; Seixas & Morton, 2013; Chapman, 2003) เพราะหากนักเรียนไม่มีความเข้าใจแนวคิดเรื่องเหตุและผลจะมีวิธีคิดที่ไม่ซับซ้อนและมักขาดวิสัยทัศน์ต่อการเรียนประวัติศาสตร์ (Waring & Robinson, 2010) ดังนั้น ประวัติศาสตร์จึงไม่ใช่เรื่องของการท่องจำวันเดือนปีหรือชื่อคนสำคัญแต่เป็นเรื่องของการอธิบายเหตุ และผลของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ในอดีต ซึ่งส่งผลกระทบมาถึงปัจจุบันด้วยหรือในทำนองกลับกันประเด็นสำคัญทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบันล้วนมีภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาเนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สากล โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่เน้นการสืบสวนข้อเท็จจริงจากหลักฐานทั้งชั้นต้นและชั้นรองเพื่อการตีความและอธิบาย โดยเฉพาะการได้เรียนรู้ว่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์เหล่านั้นมีปัจจัยสาเหตุและได้ส่งผลกระทบ หรือผลสืบเนื่องอย่างไรโดยการพิจารณาการกระทำของมนุษย์ที่มีส่วนทำให้เกิดเรื่องราว และการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์อันอาจส่งผลให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

2. เพื่อศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

สิริวรรณ ศรีพหล (2554) อธิบายว่า การสอนประวัติศาสตร์อาจสอนโดยวิธีการเน้น ข้อเท็จจริงเป็นหลัก (Information Oriented Approach) กับวิธีการที่เน้นนักเรียนเป็นหลัก (Student Oriented Approach) วิธีการที่เน้นนักเรียนเป็นหลักนับเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ถ้าเป็นการสอนที่เน้นข้อเท็จจริงครูจะสอนได้ไม่หมด เพราะข้อเท็จจริงหรือปัญหาของโลกหรือของแต่ละชาติมีมากและซับซ้อนยิ่งขึ้น การสอนเพียงข้อเท็จจริงอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น การสอนประวัติศาสตร์จึงควรเน้นนักเรียนเป็นหลัก พยายามพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลหรือหลักฐานในอดีตหรือเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล เช่น การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ฝึกหัดการประเมินคุณค่าของหลักฐานให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การใช้วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า ซึ่งเป็นวิธีการเพิ่มเติมนอกเหนือจากการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อเติมเต็มในข้อมูลให้สมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยอาจเชิญบุคคลน่าสนใจมาที่ห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้สัมภาษณ์และใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บข้อมูล

เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา (2559) ได้เสนอแนวทางการสอนประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับนักเรียนวัย 15 - 18 ปี เป็นวัยของการมุ่งไปสู่การศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักเรียนเรียนประวัติศาสตร์ที่จะเป็นรากฐานเพื่อเตรียมตัวสู่การสอบเข้าเรียนต่อ การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์มีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาปัจจุบันได้ รู้จักรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมืองของสังคมประชาธิปไตยและควรให้ได้เรียนรู้จากกิจกรรมมาก ๆ วิธีสอนที่เหมาะสม เช่น การอภิปรายเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ครูคอยควบคุมให้อภิปรายอยู่ในกรอบเนื้อหา โดยให้มีการเตรียมเนื้อหามาก่อนหรือให้เกิดการเรียนรู้เอง การถาม และคิดเอง โดยศึกษาค้นคว้าจากตำราและหนังสืออื่น ๆ เป็นต้น

จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนประวัติศาสตร์ที่มีความเหมาะสมสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคตให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลจากสื่อและหลักฐานต่าง ๆ ว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์นั้นมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด รวมถึงเข้าใจในความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของ ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล และคณะ (2543); สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550); วงเดือน นาราสัจจ์ (2550); สิริวรรณ ศรีพหล (2554); เฉลิม มลิลา

นิติเขตต์ปรีชา (2559) กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีขั้นตอนอยู่ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การตั้งประเด็นปัญหา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาที่จะทำให้เกิดคำถามหรือความสงสัย ผู้สอนมีบทบาทในการนำเสนอสื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัยจนเกิดประเด็นคำถามและตั้งข้อสมมติฐานขึ้นเพื่อกำหนดเป้าหมายในการแสวงหาคำตอบที่ถูกต้อง

2. การค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนมีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันในแต่ละกลุ่มเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตอบสมมติฐานที่นักเรียนได้ตั้งขึ้นโดยร่วมกันวางแผนในการค้นคว้า ระบุและเลือกข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อตอบคำถามหรือข้อสมมติฐาน ผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบโดยแนะนำแหล่งค้นคว้าและวิธีการให้ได้มาซึ่งแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้ค้นคว้ารวบรวมมาอภิปรายแล้ววิเคราะห์ข้อมูลและนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของหลักฐาน ผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ข้อคำถาม หรือสมมติฐาน

4. การสรุปผล เป็นกิจกรรมที่มีการสรุปข้อเท็จจริงจากหลักฐานหรือข้อมูลที่ได้ทำการศึกษามาเพื่อตอบคำถามโดยเฉพาะในประเด็นสาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของเรื่องราวนั้น ๆ บทบาทของผู้สอน คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างอิสระจะทำให้ค้นพบแนวความคิดของผู้เรียนที่หลากหลาย ค้นหาประเด็นที่เป็นจุดเด่นแล้วนำมาเป็นประเด็นศึกษาในการสรุปผลเพื่อชี้แนะแนวคำตอบหรือข้อสงสัยในประเด็นนั้น ๆ บทบาทของผู้เรียน คือ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องหรือสมเหตุสมผลตามข้อมูลหลักฐาน

5. การนำเสนอข้อมูล เป็นกิจกรรมที่มีการนำเสนอสิ่งที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ ผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้มา ซึ่งคำอธิบายหรือความรู้ใหม่อย่างสมเหตุสมผล ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียบเรียง จัดประเภทเรื่องราวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน โดยนำมาสังเคราะห์หรือรวมเข้าด้วยกัน โดยแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ในอดีตเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์และความต่อเนื่องในการอธิบายขยายความเพื่อให้เกิดองค์ความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์

Seixas & Morton (2013) ได้เสนอองค์ประกอบของในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ความหลากหลายของสาเหตุและผลสืบเนื่อง การเปลี่ยนแปลงเกิดจากสาเหตุหลายประการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาหลายอย่างสิ่งเหล่านี้สร้างความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสาเหตุและผลกระทบทั้งระยะสั้นและระยะยาว ในขั้นนี้นักเรียนจะต้องระบุสาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่มีความสัมพันธ์กัน

2. สาเหตุมีอิทธิพลที่แตกต่างกัน สาเหตุนำไปสู่เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจงแตกต่างกันไปตามอิทธิพลของแต่ละสาเหตุ ซึ่งบางอิทธิพลอาจมีความสำคัญมากกว่าเหตุการณ์อื่น ๆ ในขั้นนี้นักเรียนต้องวิเคราะห์สาเหตุของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยจัดลำดับความสำคัญตามอิทธิพลของสาเหตุ

3. บุคคลในประวัติศาสตร์และเงื่อนไขเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของปัจจัย 2 ประการ คือ 1) บุคคลหรือกลุ่มคนในประวัติศาสตร์ที่เป็นคนที่กระทำให้เกิดเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ 2) เงื่อนไขทางสภาพทางการเมือง สังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่บุคคลในประวัติศาสตร์ดำเนินการในขั้นนี้นักเรียนต้องระบุความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์กับเงื่อนไขในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์

4. ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดบทบาทของนักประวัติศาสตร์ในอดีตไม่สามารถทำนายผลกระทบของเงื่อนไข การกระทำที่ขัดแย้งและปฏิกิริยาที่ไม่คาดฝันซึ่งมักเกิดผลลัพธ์จากความไม่คาดคิดเสมอ ในขั้นนี้นักเรียนต้องจำแนกความแตกต่าง ระหว่างผลสืบเนื่องที่แท้จริงและผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด

5. ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์นั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การแก้ไขการกระทำหรือเงื่อนไขเพียงอันเดียวอาจทำให้ผลที่ตามมาของเหตุการณ์แตกต่างออกไป ในขั้นนี้นักเรียนต้องแสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการตั้งคำถามประเภท (What If) “อะไรจะเกิดขึ้นถ้า”

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลผ่านกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตั้งปัญหา ค้นคว้า วิเคราะห์ สรุป และนำเสนอ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากการตีความและประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ที่เน้นความหลากหลายของสาเหตุและผลลัพธ์ บริบทของบุคคลและเงื่อนไข ตลอดจนผลกระทบที่ไม่คาดคิด แนวทางนี้จึงเป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ และทัศนคติเชิงบวกของผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

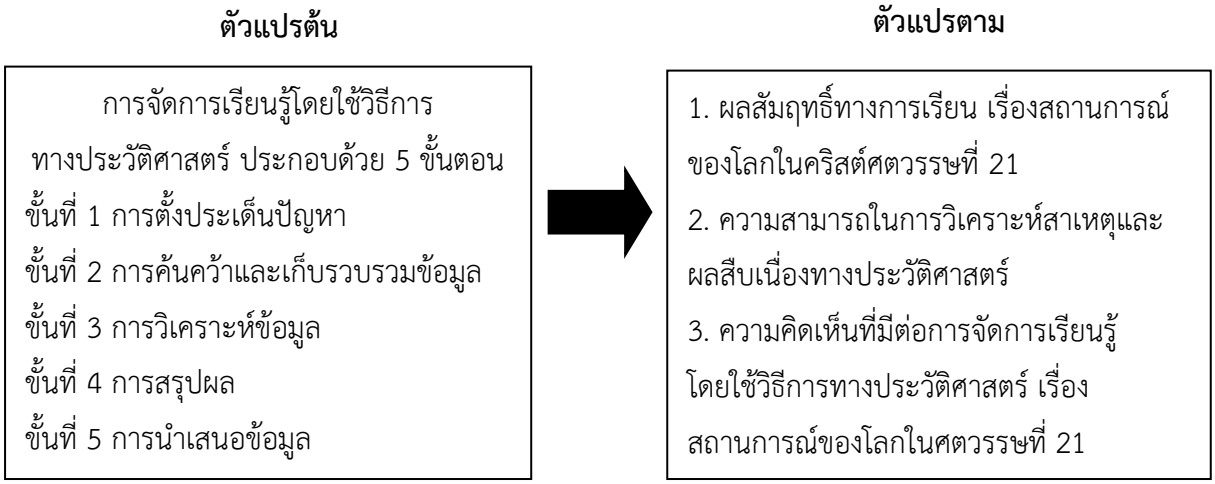

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ทั้งหมด 10 ห้องเรียน จำนวน 454 คน ซึ่งมีการแบ่งห้องเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 38 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้มีแบบแผนการวิจัย คือ กึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ใช้การศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเดียว โดยมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One Group Pretest - Posttest Design) ดังนี้

ตาราง 1 รูปแบบการวิจัย

ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์	ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้
T1	X	T2

เมื่อ T1 แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
X แทน การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์
T2 แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนที่ 1 สงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21 แผนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลก แผนที่ 3 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แผนที่ 4 โรคระบาดและความมั่นคงทางสุขภาพของโลก แผนที่ 5 บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21 หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา (ประวัติศาสตร์) ด้านการวัดและประเมิน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ตรวจพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่ใช้ในแต่ละชั่วโมง และนำเสนอเป็นรายแผนโดยผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D.= 0.15) ซึ่งในขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการสอนผู้วิจัยกำหนดรูปแบบโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอนของ ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล และคณะ (2543); สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550); วงเดือน นาราสัจจ์ (2550); สิริวรรณ ศรีพหล (2554); เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา (2559) ได้แก่ ขั้นที่ 1 การตั้งประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 การค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นที่ 4 การสรุปผล และ ขั้นที่ 5 การนำเสนอข้อมูล

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบปรนัยเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 หลังจากนั้นนำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แล้วนำมาค่าความยาก - ง่าย (p) ได้ค่าระหว่าง 0.25 – 0.86 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ ได้ค่าระหว่าง 0.22 – 0.74

3.3 แบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 3 ข้อ ผู้วิจัยออกแบบตามแนวคิดของ Seixas & Morton (2013) มีองค์ประกอบการวัดดังนี้ 1) ระบุสาเหตุและผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กันทั้งระยะสั้นและระยะยาว 2) วิเคราะห์สาเหตุของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจงและจัดอันดับตาม ความสำคัญ 3) ระบุความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์และเงื่อนไขในเวลานั้น 4) จำแนกความแตกต่างระหว่างผลสืบเนื่องที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ 5) ประเมินผลกระทบจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ตามบริบทของเวลาและเงื่อนไขต่าง ๆ ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหากับข้อคำถาม การใช้ภาษาและความความสอดคล้องกับความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ด้านต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 หลังจากนั้นนำไปทดสอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างหลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 25 ข้อ ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยการคำนวนค่า (IOC) เทคนิค Rovineli & Hambleton (1977) พบว่า มีค่าดัชนี 1.00 โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 และแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยสอนในเนื้อหาสาระที่กำหนดเป็นเวลา 5 สัปดาห์ จำนวน 10 ชั่วโมงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

4.3 หลังสิ้นสุดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีผลต่อโลกปัจจุบันและแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 นำมาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test – Dependent Sample)

5.2 คะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ นำมาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับเกณฑ์การแปลผลความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลผลดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.01 - 3.00 หมายถึง ดี
ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.01 - 2.00 หมายถึง พอใช้
ระดับคะแนนเฉลี่ย 0.00 - 1.00 หมายถึง ควรปรับปรุง

3. คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ นำมาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยปรับใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	P-Value
ก่อนเรียน	38	30	17.55	2.16	7.624*	.000
หลังเรียน	38	30	24.20	1.55		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 24.20, S.D. = 1.55) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 17.55, S.D. = 2.16)

2. ผลการศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. ระบุสาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ที่มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน	2.75	0.66	ดี
2. วิเคราะห์สาเหตุของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยจัดลำดับความสำคัญ ตามอิทธิพลของแต่ละสาเหตุ	2.80	0.54	ดี
3. ระบุปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์กับเงื่อนไขในช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์	2.82	0.88	ดี
4. จำแนกความแตกต่างระหว่างผลสืบเนื่องที่แท้จริงและผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด	2.75	0.65	ดี
5. แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้	2.88	0.74	ดี
รวมเฉลี่ย	**2.80**	**0.80**	**ดี**

จากตาราง 3 พบว่า ผลการศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ใน

ระดับดี ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับดี โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แสดงให้เห็นว่า เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ($\bar{X}$ = 2.88, S.D. = 0.74)

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

ความคิดเห็นมีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.36	มากที่สุด
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.60	0.28	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.35	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.68**	**0.43**	**มากที่สุด**

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.35) รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.28)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ผ่านการออกแบบกิจกรรมที่บูรณาการกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตั้งประเด็นปัญหา ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงของสถานการณ์ร่วมสมัยกับอดีต 2) การค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบค้น การอ่านตีความ และการคัดเลือกข้อมูลที่มีคุณภาพ 3) การวิเคราะห์

ข้อมูลช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผล และสามารถจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผล 4) การสรุปผลเป็นการสะท้อนกระบวนการคิดของผู้เรียน และ 5) การนำเสนอข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ช่วยเสริมทักษะการสื่อสาร ความมั่นใจ และการคิดอย่างมีระบบ ตลอดกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ซึ่งส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตั้งคำถาม การอภิปรายอย่างมีเหตุผล และการรับฟังมุมมองที่แตกต่าง อันนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในระดับลึก นอกจากนี้ บรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง เป็นกันเอง และสนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก ยังช่วยสร้างความมั่นใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ร่วม (Social Constructivism) ที่เชื่อว่าความรู้เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งออกแบบกิจกรรมอย่างมีระบบและเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก จึงสามารถส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางวิชาการได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัชรพล นาคทับ, ศศิพัชร จำปา และ ชัยรัตน์ โตศิลา (2566) ได้ดำเนินการวิจัยการวิจัย เรื่อง ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับอดีตและเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รายวิชาราชบุรีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ต่อความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับอดีต และเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนโพธาวัฒนาเสนี จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถ และแบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับอดีตเพิ่มขึ้น และมีเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สุพัตรา คำสุข และคณะ (2558) ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งนักเรียนกลุ่มเดียวกันยังมีพัฒนาการด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 2.80, S.D. = 0.80) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ผ่านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะเมื่อเนื้อหาที่เรียนมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกับโลกปัจจุบัน เช่น “สงครามและความขัดแย้งระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21” ที่มีทั้งมิติการเมืองระหว่างประเทศ ทรัพยากร พรมแดน ชาติพันธุ์ และอุดมการณ์ กระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการตั้งประเด็นปัญหา เช่น สาเหตุของสงครามในตะวันออกกลาง

หรือผลสืบเนื่องของความขัดแย้งรัสเซีย – ยูเครน ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (องค์ประกอบที่ 1) รวมทั้งสามารถจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ เช่น ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์กับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ว่ามีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดต่อการเกิดเหตุการณ์ (องค์ประกอบที่ 2) ในขณะเดียวกัน การศึกษาบุคคลในประวัติศาสตร์ เช่น ผู้นำประเทศหรือกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะหน้า ก็ช่วยให้นักเรียนเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคลกับเงื่อนไขของยุคสมัย (องค์ประกอบที่ 3) นักเรียนยังได้เรียนรู้ที่จะจำแนกผลสืบเนื่องของสงครามที่ตั้งใจ เช่น การแทรกแซงทางทหาร กับผลสืบเนื่องที่ไม่คาดคิด เช่น วิกฤตผู้ลี้ภัยหรือการล่มสลายของเศรษฐกิจ (องค์ประกอบที่ 4) และสามารถอธิบายได้ว่า ในหลายกรณี เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดของโครงสร้างอำนาจในระบบโลกหรือแรงกดดันทางการทูต (องค์ประกอบที่ 5) วิธีการเรียนรู้เช่นนี้ช่วยให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีมุมมองหลายด้าน และสามารถอธิบายประวัติศาสตร์ไม่เพียงในเชิงเหตุการณ์ แต่ในเชิงโครงสร้างและกระบวนการ ทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมผ่านการอภิปรายกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงตามแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐาปนีย์ รักภูบาล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมากสอดคล้องกับการวิจัยของ Nersäter (2019) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนควรเรียนรู้ในการให้เหตุผลเกี่ยวกับสาเหตุ (Causal Reasoning) ของประเด็นทางประวัติศาสตร์ โดยใช้กรณีศึกษาเรื่อง การแย่งชิงแอฟริกา (The Scramble for Africa) ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดประวัติศาสตร์ศึกษาแบบการคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) โดยอิงข้อมูลจากการศึกษาการเรียนรู้ (Learning Study) ที่ใช้การประเมินก่อนและหลังการเรียนรู้รวม 138 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงแง่มุมสำคัญหลายประการ ได้แก่ 1) การรับรู้ว่าการแย่งชิงแอฟริกามีสาเหตุ 2) การอ้างอิงสาเหตุจำเป็นต้องมีหลักฐานรองรับ 3) สาเหตุของเหตุการณ์มีทั้งระยะยาวและระยะสั้น 4) ความเข้าใจโครงสร้างลำดับเวลากันไม่ให้สับสนระหว่างสาเหตุและผลลัพธ์ 5) การเข้าใจว่าสาเหตุมีความหลากหลายและมีระดับความสำคัญต่างกัน และ 6) การเข้าใจว่าปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมกับการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์ ข้อค้นพบเหล่านี้มีคุณค่าในฐานะองค์ความรู้ที่ผ่านการทดสอบเชิงประจักษ์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสาเหตุในประเด็นทางประวัติศาสตร์เฉพาะเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอิงจากการวิเคราะห์ร่วมกันของลักษณะความสามารถ ข้อกำหนดของหลักสูตรและแนวคิดของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ ได้อย่างสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านประโยชน์ของ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ด้วยแนวทางนี้ อย่างชัดเจนนักเรียนรับรู้ถึงคุณค่าและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในหลายมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ประการแรก นักเรียนมองว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการ “เข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง” โดยเฉพาะในเรื่องสถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิธีการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ข้อสรุปด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันกับกระแสทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกันอย่างไม่ขาดตอน ประการที่สอง กิจกรรมที่ออกแบบอย่างมีลำดับขั้นตอนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การใช้แหล่งข้อมูลหลากหลายอย่างมีวิจารณญาณ และการกล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ นอกจากนี้ นักเรียนยังมองว่ากิจกรรมเหล่านี้ช่วย “เชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริง” เช่น การวิเคราะห์สงครามและความขัดแย้งในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของโลกในปัจจุบันมากขึ้น และสามารถตั้งคำถามเชิงสาเหตุ เช่น “ปัจจัยใดบ้างที่นำไปสู่ความขัดแย้ง” หรือ “เราจะเรียนรู้อะไรจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา?” ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน ไม่ใช่เพียงการจำเนื้อหาชั่วคราวเพื่อการสอบ การรับรู้ถึงประโยชน์ในลักษณะนี้จึงเป็นผลมาจากแนวทางการเรียนรู้ที่ออกแบบมาให้ผู้เรียนได้มีบทบาทอย่างแท้จริงในฐานะผู้สร้างความรู้ มากกว่าผู้รับสาร โดยทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์สามารถยกระดับคุณค่าของการเรียนรู้ทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างรอบด้านและลึกซึ้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ได้รับความเห็นในระดับสูงมากเช่นกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากลักษณะของกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ชวนให้คิด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การตั้งประเด็นปัญหา การค้นคว้าหาข้อมูล การวิเคราะห์ การสรุปผล ไปจนถึงการนำเสนอ ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีคุณค่าและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง ขณะเดียวกัน ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยในระดับสูงมากด้วย สะท้อนถึงการจัดชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้ และลดความรู้สึกกดดันในการแสดงความคิดเห็น ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์มิใช่เพียงแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาเชิงวิชาการเท่านั้น แต่ยังสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในด้านพัฒนาทักษะความเข้าใจ และเจตคติได้อย่างรอบด้านซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ได้เสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไป อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ส่งผลให้ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2551) นำเสนอแนวทางการสอนของนักวิชาการด้านการศึกษาไว้อย่างหลากหลายและครูผู้สอนต้องเลือกเครื่องมือทางการศึกษามาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยผู้สอนในกระบวนการวิจัยนี้ได้เลือกการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดจึงยืนยันได้ว่า แนวทางการจัด

การเรียนการสอนรูปแบบนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบทการเรียนการสอนที่มี ลักษณะคล้ายกันกับบริบทชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ผู้สอนควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและอำนวย ความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น แนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์หรือตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ได้จากการสืบค้น อันเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ผู้สอนที่ควรตระหนักเรื่องเวลาในการทำกิจกรรมที่ต้องมีการบริหารจัดการเวลาในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์และประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

3. การจัดการเรียนรู้ในขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้สอนควรให้คำแนะนำในการอ่าน การตีความและการเชื่อมโยงข้อมูล โดยผู้สอนยกตัวอย่างวิธีการตอบคำถามแก่ผู้เรียนในเบื้องต้น เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการอ่านและการวิเคราะห์เอกสาร หลักฐานที่ไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ความสามารถวิเคราะห์ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ การลดอคติทางประวัติศาสตร์ การอภิปรายโต้แย้งทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลของการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาประยุกต์ใช้ร่วมกับรูปแบบการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอนอื่น ๆ เช่น การสืบสอบทางประวัติศาสตร์ แนวคิดการคิดวิเคราะห์ของมาซาโน การใช้แผนที่ความคิดแบบต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำขั้นตอนการวิเคราะห์และตีความหลักฐานของวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปใช้กับสาระอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านเอกสารอย่างมีวิจารณญาณผ่านประเด็น เนื้อหาที่ต้องมีการตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายให้ได้ข้อเท็จจริงของประเด็นที่ศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (แก้ไขเพิ่มเติม).* สยามสปอร์ต ซินดิเคท.

ฐาปนีย์ รักภูบาล. (2565). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4324/1/61262304.pdf

ทิศนา แขมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์.* กรมการศาสนา.

วงเดือน นาราสัจจ์. (2550). *ประวัติศาสตร์: วิธีการและพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัชรพล นาคทับ, ศศิพัชร จำปา และ ชัยรัตน์ โตศิลา. (2566). ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับอดีตและเจตคติต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รายวิชาราชบุรีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารสหวิทยาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6*(3), 1195 – 1208. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/download/263316/179425/1035356

ศศิพัชร จำปา. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดทางประวัติศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร. https://shorturl.asia/pQWNw

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์.* โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2554). *การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลโลก.* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุคนธ์ สินธพานนท์. (2550). *สุดยอดวิธีสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่.* อักษรเจริญทัศน์.

สุพัตรา คำสุข, สิริวรรณ ศรีพหล และ สมประสงค์ น่วมบุญลือ. (2556). ผลการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์อาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ. *KKU Research Journal (Graduate Studies) Humanities and Social Sciences, 1*(2), 55 – 62. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/gskkuhs/article/view/30424/26239

เฉลิม มลิลา นิติเขตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เตช บุนนาค. (2518). *วิธีการของประวัติศาสตร์.* ใน ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และ สุชาติ สวัสดิ์ศรี (บ.ก.), ปรัชญา ประวัติศาสตร์. ไทยวัฒนาพานิช.

ลาวัณย์ วิทยาวุฑฒิกุล และคณะ. (2543). *คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* ไทยวัฒนาพานิช.

Chapman, A. (2003). Conceptual Awareness Through Categorizing: Using ICT to Get Year 13 Reading. *Teaching History,* 111, 38 – 44. https://shorturl.asia/HuWQ8

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed). Harper & Row.

Hill, C. P. (1953). *Suggestions on The Teaching of History.* UNESCO.

Nersäter, A. (2019). Students' Understanding of Historical Sources – A Composite Ability. *Nordidactica: Journal of Humanities and Social Science Education,* (1), 105 – 131. https://journals.lub.lu.se/nordidactica/article/download/19951/18000

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On The Use of Content Specialists in The Assessment of Criterion - Referenced Test Item Validity. *Tijdschrift Voor Onderwijsresearch, 2*(2), 49 – 60. https://psycnet.apa.org/record/1979-12368-001

Seixas, P. & Morton, T. (2013). *The Big Six: Historical Thinking Concepts.* Nelson Education.

Waring, S. M. & Robinson, K. S. (2010). Developing Critical and Historical Thinking Skills in Middle Grades Social Studies. *Middle School Journal, 42*(1), 22 – 28. knilt.arcc.albany.edu/images/5/58/Developing_Critical_and_Historical_Thinking_Skills.pdf